

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU COMBATEREA DISCRIMINĂRII
Autoritate de stat autonomă

București, Piața Valter Mărăcineanu nr. 1-3, et. 2,
tel/fax. +40-21-3126578, e-mail: support@cncd.org.ro
Operator de date cu caracter personal nr. 11375

HOTĂRÂREA NR.522
din data de 17.09.2014

Dosar nr: 304/2014

Petiția nr: 3346 din data de 13.05.2014

Petent: B.I.

Reclamat: Z.E.

Obiect: Expresii jignitoare cu privire la etnia maghiară a petentei.

I. Numele, domiciliul sau reședința părților

I.1. Numele, domiciliul sau reședința petenților

1.1 B.I.

I.2. Numele, domiciliul sau reședința părții reclamate

2.1. Z.E.

II. Obiectul sesizării și descrierea presupusei fapte de discriminare.

1. Petenta susține că pe fondul unui conflict cu administratorul blocului, i-au fost adresate expresii jignitoare de către reclamat cum ar fi: „unguroaică împruțită, ungueroaică jechoasă, Vrei dreptate, du-te în Ungaria/Să vă fie rușine, sunteți niște hoji de apă rece „.

III. Procedura de citare.

1. Petenta au fost citată prin adresa înregistrată 3346/22.05.2014, partea reclamată a fost citată prin adresa nr. 3617/22.05.2014.

2. La termenul de audieri din data de 19.06.2014, petenta a fost prezentă, partea reclamată a fost absentă.

IV. Susținerile părților.

Susținerile petentei.

1. Petenta susține că pe fondul unui conflict cu administratorul blocului, i-au fost adresate expresii jignitoare de către reclamat cum ar fi: „unguroaică împruțită, ungueroaică jechoasă, Vrei dreptate, du-te în Ungaria/Să vă fie rușine, sunteți niște hoji de apă rece! „.

2. Petenta susține că este jignită zilnic de către administratorul blocului și soția acestuia. În momentul în care duce gunoiul la gheana de gunoi, i s e adresează injurii și expresii jignitoare, “Unguroiacă împutită și jechoasă!, Să vă ia dracu de de jechoși că nu știți să aruncați gunoiul “.

3. De ani de zile petenta este jignită folosind apelativele “împutiți, ordinari, vă aranjez eu, să plecați din bloc!”. Astfel, se insinuează că petenta ar dori să fie numită administratorul blocului în locul reclamatului, spunând “ce vrea unguoaica asta împutită, să-mi ia locul?! Să plece în Ungaria și să ne lase, că ăsta este blocul meu!”.

Susținerile părților reclamate.

1. Prin punctul de vedere emis și depus la dosar înregistrat cu nr. 4153/17.06.2014, reclamatul susține faptul că cele sesizate nu sunt conforme cu realitatea, în sensul în care acesta nu a jignit-o vreodată pe petentă, având în vedere faptul că aceștia nu comunică de foarte mulți ani.

2. Reclamatul susține că familia petentului a furat apă rece pe o perioadă de 7 luni, în sensul în care a consumat apă fără să fie înregistrați sau legați la un apometru.

3. Cele sesizate ce fac referire la jignirile aduse cu privire la etnia petentei nu sunt reale, fiind dispus să fie testat cu detectorul de minciuni penru a dovedi că petenta nu spune adevărul.

V. Motivele de fapt și de drept.

1. **În fapt**, Colegiul Director al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării (CNCD), reține că este sesizat un posibil comportament discriminatoriu, individualizat de către petentă prin adresarea de către partea reclamată de cuvinte jignitoare, cu referire la apartenența etnică a acesteia.

2. **În drept**, Colegiul Director reține dispozițiile **Convenției Europene a Drepturilor Omului**, care la **art.14** dispune că *”Exercitarea drepturilor și libertăților recunoscute de prezenta convenție, trebuie sa fie asigurată fără nici un fel de deosebire bazată, în special, pe sex, rasă, culoare, limbă, religie, opinii politice sau orice alte opinii, origine națională sau socială, apartenență la o minoritate națională, avere, naștere sau orice altă situație”*.

3. Pornind de la definiția generală a discriminării, art.2 alin.1 din ordonanță, **discriminarea directă**, pentru a reține existența unei fapte de discriminare, trebuie îndeplinite, cumulativ, următoarele condiții: **Existența unui tratament diferențiat manifestat prin orice deosebire, excludere, restricție sau preferință; Existența unui criteriu de discriminare, conform criteriilor reținute de art.2 alin.1; Tratamentul diferențiat să aibe ca scop sau efect restrângerea, înlăturarea recunoașterii sau exercitării, în condiții de egalitate a unui drept recunoscut de lege; Existența unor persoane sau situații aflate în poziții comparabile, conform art.1 alin.3 din ordonanță; Existența unei legături de cauzalitate între tratamentul diferențiat și criteriul de discriminare.**

4. Astfel, o faptă poate fi considerată discriminatorie, dacă aduce atingere unui drept, oricare dintre cele prevăzute și garantate de tratatele internaționale ratificate de Romania sau cele prevazute de legislația națională, **dupa cum dispune și O.G. 137/2000, care la art.1 alin.2 prevede că ”Principiul egalității**

*între cetățeni, al excluderii privilegiilor și discriminării, sunt garantate în special în exercitarea următoarelor drepturi:”; art.2 alin.1 ”..... restrângerea, înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale sau a drepturilor recunoscute de lege,”, precum și **Protocolul nr.12** la Convenția Europeană a Drepturilor Omului, art.1 alin.1 ”Exercitarea oricărui drept prevăzut de lege,”.*

5. Analizând faptele expuse în petiție, Colegiul Director se raportează la Curtea Europeană a Drepturilor Omului, care legat de **art.14** din Convenție, privind interzicerea discriminării, a apreciat că diferența de tratament devine discriminare, atunci când se **induc distincții între situații analoage și comparabile, fără ca acestea să se bazeze pe o justificare rezonabilă și obiectivă**. Instanța europeană a decis în mod constant că pentru ca o asemenea încălcare să se producă, *”trebuie stabilit că persoane aflate în situații analoage sau comparabile, în materie, beneficiază de un tratament preferențial și că această distincție nu-și găsește nici o justificare obiectivă sau rezonabilă”* (vezi CEDO, 18.02.1991, Fredin vs. Suedia, paragraf 60; 23.06.1993, Hoffman vs. Austria, paragraf 31; 28.09.1995 Spadea și Scalabrino vs. Italia).

6. Reținând, în coroborare cu aceste aspecte, definiția discriminării, astfel cum este reglementată prin art.2 alin.1 din O.G. 137/2000, cu modificările și completările ulterioare, republicată, Colegiul Director se raportează la modul în care sunt întrunite, cumulativ, elementele constitutive ale art.2. Pentru a ne afla în domeniul de aplicare al art.2 alin.1, deosebirea, excluderea, restricția sau preferința trebuie să aibă la bază unul dintre criteriile prevăzute la articolul în cauză, deasemenea trebuind să se refere la persoane aflate în situații comparabile dar care sunt tratate în mod diferit, datorită apartenenței lor la una dintre categoriile prevăzute în textul de lege menționat mai sus. Așa cum reiese din motivația invocată mai devreme, pentru a ne găsi în situația unei fapte de discriminare, trebuie să avem două situații comparabile la care tratamentul aplicat să fi fost diferit. Subsecvent, tratamentul diferențiat trebuie să urmărească sau să aibă ca efect restrângerea ori înlăturarea recunoașterii, folosinței sau exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

7. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a apreciat prin jurisprudența sa, că statele contractante dispun de o anumită marjă de apreciere pentru a determina dacă și în ce măsură diferențele între situații analoage sau comparabile, sunt de natură să justifice distincțiile de tratament juridic aplicat (22.10.1996 Stubbings et autres vs. Royaume-Uni, parag.75).

8. Coroborat actului normativ care reglementează prevenirea și combaterea tuturor formelor de discriminare precum și atribuțiile și domeniul de activitate al Consiliului Național pentru Combaterea Discriminării, Colegiul Director trebuie să analizeze în ce măsură obiectul unei petiții este de natură să cadă sub incidența prevederilor O.G.137/2000, republicată, cu modificările și completările ulterioare. Astfel, Colegiul Director, analizează, în strânsă legătură în ce măsură obiectul unei petiții întrunește, în primă instanță, elementele art.2 din ordonanță, cuprins în Capitolul I – Principii și definiții, și subsecvent, elementele faptelor prevăzute și

sanctionate contravențional în Capitolul II – Dispoziții Speciale, secțiunea I-VI din Ordonanță.

9. Colegiul Director, analizează dacă obiectul unei petiții întrunește elementele art.2 din Ordonanță, sub aspectul scopului sau efectului creat, ce a dat naștere ori nu unei circumstanțe concretizate generic în restricție, excludere, deosebire sau preferință, și care circumstanțiat la situația **petentei**, poate să îmbrace forma unui tratament diferit, indus între persoane care se află în situații analoage sau comparabile, datorită unor criterii determinate și care are ca scop sau efect restrângerea sau înlăturarea recunoașterii, folosinței ori exercitării, în condiții de egalitate, a drepturilor omului și a libertăților fundamentale ori a drepturilor recunoscute de lege, în domeniul politic, economic, social și cultural sau în orice alte domenii ale vieții publice.

10. În analiza prezentei spețe, Colegiul Director se raportează și la dispozițiile art.15 din OG nr.137/2000, actualizată, ce dispune că „*Constituie contravenție, conform prezentei ordonanțe, dacă fapta nu intra sub incidenta legii penale, orice comportament manifestat în public, având caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ura rasială sau națională, ori acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității ori crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare, îndreptat împotriva unei persoane, unui grup de persoane sau unei comunități și legat de apartenența acestora la o anumită rasă, naționalitate, etnie, religie, categorie socială sau la o categorie defavorizată ori de convingerile, sexul sau orientarea sexuală a acestuia*”

11. Aceasta este singura dintre faptele prevăzute și sanctionate de OG nr.137/2000, republicată, la care legiuitorul a condiționat expres existența contravenției de neincidenta legii penale. Acest lucru nu face decât să evidențieze pericolul social sporit al acestor fapte. De asemenea, condiționarea are în vedere și sancționarea distinctă făcută de legea penală, prin incriminarea faptelor de insultă și calomnie.

12. Art.15 cuprinde 2 teze distincte, respectiv sub denumirea de încălcare a dreptului la demnitate, legiuitorul a reținut acele fapte ce au caracter de propagandă naționalist-șovină, de instigare la ură rasială sau națională, precum și acel comportament care are ca scop sau vizează atingerea demnității umane, crearea unei atmosfere de intimidare, ostile, degradante, umilitoare sau ofensatoare. Condiția esențială a acestor fapte constă în caracterul public al acesteia, respectiv săvârșirea faptei în public.

13. În ce privește probatoriul, Colegiul Director reține că în cauza Coleman vs. Attridge Law, Steve Law, cât și în cauza Centrum Voor Gelijkheid van Kansen en Voor Racismebestrijding vs. Firma Feryn NV, Curtea Europeană de Justiție a arătat că, **potrivit principiului inversării sarcinii probei**, revine reclamantului (nn petentului) sarcina de a stabili, în fața instanței naționale, o situație de fapt care să permită prezumția existenței unei discriminări directe pe baza unuia dintre criteriile interzise. Adaptarea normelor privind sarcina probei se impune de îndată ce există o prezumție de discriminare. În cazul în care reclamantul ar stabili o situație de fapt care să permită prezumția existenței unei discriminări directe împotriva sa, punerea efectivă în aplicare a principiului egalității de tratament ar impune atunci ca sarcina probei să revină pârâților din acțiunea

principală, care ar trebui să dovedească că nu a avut loc o încălcare a principiului menționat. În acest context, pârâții ar putea contesta existența unei astfel de încălcări, stabilind prin orice mijloc legal, în special că tratamentul aplicat este justificat de factori obiectivi și străini de orice discriminare pe unul din motivele intezise (a se vedea Curtea Europeană de Justiție, cauza S. Coleman ECJ, C-303/06, hotărârea din 17 iulie 2008, cauza Centrum voor gelijkheid van kansen en voor racismebestrijding vs. Firma Feryn NV, C-54/07, hotărârea din 10 iulie 2008). În mod similar, potrivit **art.20 alin.6 din O.G. 137/2000**, republicată, „*Persoana interesată are obligația de a dovedi existența unor fapte care permit a se presupune existența unei discriminări directe sau indirecte, iar persoanei împotriva căreia s-a formulat sesizarea, îi revine sarcina de a dovedi că faptele nu constituie discriminare*”. Simpla analiză a textului mai sus prezentat, ne duce la constatarea faptului că articolul în speță prezintă două situații/teze, ce sunt într-o strânsă relație, respectiv **prezumția simplă** de discriminare ce rezultă din depunerea unei petiții și a unui probatoriu minim, și, pe de altă parte, teza a II a art.20 alin 6, prevede obligația de **răsturnare a sarcini probei**, ce incumbă părții reclamate, respectiv de a dovedi, prin orice mijloc de probă, că cele prezentate în petiția introductivă de procedură în fața CNCD, nu sunt fapte de discriminare sau că acestea au o justificare obiectivă.

14. Astfel, reținem că la dosarul cauzei au fost depuse declarații de martor care confirmă comportamentul sesizat.

15. În ce privește răsturnarea sarcinii probei, aceasta este asumată de către reclamat, care depune o listă de martori ce ar confirma spuse acestuia. Însă, în ce privește declarațiile de martori depuse de către reclamat, Colegiul reține că cel puțin una dintre acestea nu este confirmată, respectiv, unul dintre martorii evidențiați de către reclamat susține, printr-o adresă, faptul că aceasta nu a semnat ca și martor în soluționarea unei cauze în fața CNCD. Aceasta susține că, într-adevăr a semnat două liste aduse de către partea reclamată, însă una era de susținere a acestuia pentru funcția de administrator, iar alta pentru recuperarea sumelor de bani de la apartamentele care „au fraudat plata apei reci”.

16. De fapt conflictul de aici a pornit, de la cotele pentru plata apei reci. Petenta și alți locatari susțin că există o problemă la înregistrările făcute de apometre, iar reclamatul susține că acestia au fraudat plata apei reci, deși există un contor care măsoară cantitatea de apă consumată.

17. Prin urmare, raportat la elementele faptei de discriminare, Colegiul Director consideră că suntem în prezența unei atitudini diferite, raportată la alte situații similare, atitudine ce are la bază criteriul apartenenței etnice, atitudine ce a condus la încălcarea unui drept prevăzut de lege – dreptul la demnitate, reținând astfel o legătură directă de cauzalitate dintre fapta sesizată și criteriul invocat.

18. Raportat la speța în cauză, Colegiul consideră că sunt îndeplinite și condițiile prevăzute la art. 15 din O.G. 137/2000, respectiv: Fapta reclamatului constituie un comportament manifestat în public; comportamentul vizează atingerea demnității și crearea unei atmosfere de intimidare, ostilă degradantă ofensatoare îndreptată împotriva petentei; comportamentul reclamatului are la bază apartenența etnică a petentei.

19. Prin urmare, față de elementele astfel prezentate, Colegiul Director al CNCD constată existența unei fapte de discriminare, conforma art.2 alin.1 coroborat cu dispozițiile art.15 din OG nr.137/2000 actualizată.

20. Față de dispoziția art.15 din Ordonanță, în aplicarea dispozițiilor art.26 din OG nr.137/2000 actualizată, Colegiul consideră că, raportat la comportamentul sesizat în cauză, nu se impune aplicarea unei sancțiuni contravenționale – pecuniare.

21. Aplicarea dispozițiilor art.5 alin.2 lit.a din OG nr.2/2001, respectiv aplicarea sancțiunii contravenționale a AVERTISMENTULUI, pentru reclamat are meniera de a asigura îndeplinirea scopului de prevenire a unor posibile fapte asemănătoare, din partea acestuia, pe viitor.

22. De asemenea, Colegiul pune în vedere reclamatului faptul că, existența unei hotărâri de constatare, chiar și cu sancțiunea avertismentului, poate constitui, pe viitor, o circumstanță agravantă, în ce privește stabilirea cunatumului amenzii contravenționale, în condițiile în care va încălca principiul nediscriminării.

Față de cele de mai sus, în temeiul art. 20 alin. (2) din O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată, **cu unanimitate de voturi** ale membrilor prezenți la ședință,

COLEGIUL DIRECTOR HOTĂRĂȘTE:

1. Faptele sesizate **constituie discriminare**, potrivit art.2 alin.1 coroborat cu dispozițiile art.15 din OG nr.137/2000 actualizată privind prevenirea și sancționarea tuturor formelor de discriminare, republicată și actualizată.
2. Se sancționează partea reclamată, cu **avertisment**, potrivit art.5 alin.2 lit.a din OG nr.2/2001 privind regimul juridic al contravențiilor.
3. Se va răspunde părților în sensul celor hotărâte.
4. O copie a hotărârii se va transmite părților.

VI. Modalitatea de plată a amenzii:

Nu este cazul

VII. Calea de atac și termenul în care se poate exercita.

Prezenta hotărâre poate fi atacată la instanța de contencios administrativ, în termen de 15 zile de la data primirii, potrivit **O.G. 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare, republicată și Legii nr. 554/2004 a contenciosului administrativ.**

Membrii Colegiului Director prezenți la ședință:

ASZTALOS CSABA FERENC – Membru

BERTZI THEODORA-Membru

LAZĂR MARIA - Membru

ANAMARIA PANFILE - Membru

STANCIU CLAUDIA SORINA-Membru

VASILE ALEXANDRU VASILE – Membru

Hotărâre redactată de către:

Vasile Alexandru Vasile – Membru Colegiul Director al CNCD

Vasile Daniel – Asistent Colegiul Director al CNCD

Notă: prezenta Hotărâre emisă potrivit prevederilor legii și care nu este atacată în termenul legal, potrivit **OG 137/2000 privind prevenirea și sancționarea faptelor de discriminare și Legii 554/2004 a contenciosului administrativ**, constituie de drept titlu executoriu.